

Андросенко Артем Олександрович,
аспірант кафедри технологічної і професійної освіти
Глухівського НПУ ім. О. Довженка

ТВОРЧИСТЬ ЯК НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ

У період ринкових відносин та інноваційних технологій вимоги до педагогічній майстерності майбутніх вчителів технологій невідмінно зростають. Якісні та структурні зміни, що відбуваються в системі вищої освіти в Україні у контексті її модернізації, зрештою спрямовані на професійний та творчий розвиток здобувачів освіти.

Ці два найважливіші компоненти майбутнього фахівця вдало інтегруються в понятті «педагогічна майстерність», надаючи цьому феномену певний універсальний характер, адже, він включає в себе професіоналізм, майстерність, творчу інноваційну діяльність, креативні здібності, високий інтелект, а також культурно-моральні цінності. Простими словами, це певний бажаний образ фахівця, який повинен сформуватися в умовах професійної підготовки в ЗВО і з найбільшою ефективністю зможе реалізувати свій людський та професійний потенціал у вчительській праці, постійно розвиваючись шляхом самоосвіти, самовиховання та самовдосконалення.

У динаміці сучасних освітніх процесів дедалі більше усвідомлюється фундаментальне значення педагогічної майстерності, яка розглядається як професійна якість, що забезпечує організацію професійної діяльності на високому рівні й на рефлексивній основі [1, с.36].

Як зазначають українські дослідники В. Курок, Н. Ткаченко, С. Бурчак, розвиток творчості майбутніх учителів у процесі їх професійної підготовки необхідний не лише для розвитку власного потенціалу, а й творчості майбутніх учнів [5, с.254].

Це поняття дослідники потрактовують як інтегративну внутрішню властивість особистості, що ґрунтується на спадкових, вроджених нахилах суб'єкта до творчої діяльності, що проявляються в педагогічній діяльності, діях і поведінці майбутнього вчителя, педагогічній діяльності, що базується на системі знань, умінь, потреб, мотивів, методичних знань та необхідних якостей особистості (уваги, пам'яті, уяви, активності, ініціативи, допитливості, старанності, впевненості в собі, наполегливості, мотивації та готовності до інновацій, здатності до генерувати креативні ідеї, аналізувати та синтезувати висловлювання, критичне мислення тощо) та готовність до творчого самовдосконалення та саморозвитку в процесі виконання професійних обов'язків [5, с.250].

Варто зазначити, що мета технологічної освітньої галузі, як зазначено в Державному стандарті повної загальної середньої освіти, націлена на розкриття творчого потенціалу учнів; формування критичного та технічного мислення, спроможності до зміни навколишнього середовища

засобами сучасних технологій і дизайну, здатності до партнерської взаємодії, підприємливості та інноваційної діяльності, а також до використання техніки і технологій для задоволення власних потреб, культурного та національного самовираження [4].

Тільки вчитель з високим рівнем педагогічної майстерності і творчим потенціалом, здатний ефективно діяти в нових умовах, може приймати оптимальні рішення в різноманітних педагогічних ситуаціях, спираючись на набуті знання, уміння, навички, наявний досвід і сформовані цінності для досягнення поставлених цілей, переслідувати та реалізовувати завдання технічної освіти підростаючого покоління [3, с.1].

Найважливішою рисою творчої діяльності є самостійне перенесення знань та умінь у нову ситуацію, яка проявляється в тому, що, вирішуючи якусь нову для себе проблему, особистість використовує давно засвоєні знання та вміння для пошуку рішення. Якщо діяльність має творчий характер, то творчість можна розглядати як процес розробки нововведення, а нововведення – як централізований керований процес. У першому випадку критерієм стає соціальна цінність та новизна рішення, і тут можна говорити про творчість у повному значенні слова як діяльності художника, вченого, винахідника тощо. У другому випадку творчий процес не має новизни та соціальної значущості, але проте в процесі творчої діяльності можуть мати місце ті самі психологічні процеси, які притаманні для повноцінних форм творчості. Це пояснюється тим, що суб'єкт творчості в даному випадку також здійснює відкриття, але – для себе самого, і таким чином збагачує свої здібності, творчий потенціал та внутрішній світ у цілому. Саме тому творча діяльність учнів у самих різноманітних проявах стає важливим засобом успішного розвитку багатьох соціально-значимих, креативних якостей особистості (уява, мислення, сміливість, рішучість, вольові якості) та залучення до такої діяльності розглядається сучасною дидактикою як необхідний елемент змісту освіти.

Як зазначають українські дослідники С. Бурчак та Л. Бурчак, завдання розвитку творчих здібностей майбутніх учителів визначаються загальними потребами їх підготовки в аспекті творчості та мають містити педагогічну, розвивальну та виховну складові. Цілі теоретичної підготовки (знань) базуються на знаннях з освітніх компонентів ОПП, педагогіки, психології тощо; методичні знання творчої дії (знання ефективних прийомів, засобів розвитку творчості, форм і методів тощо). Цілі практичних занять (уміння та навички) визначаються шляхом аналізу професійних завдань учителя-предметника [2, с.21].

Таким чином, у процесі професійної підготовки майбутніх вчителів технологій важливо розкрити їх творчий потенціал учасників та надати їм можливість проявити творчі здібності. В умовах магістерської підготовки майбутні вчителі повинні навчитися відбирати з величезного обсягу інформації матеріали, що найбільш відповідають цілям навчання та забезпечують необхідний рівень знань, умінь та навичок, а також творчих здібностей учнів.

Отже, аналіз різних джерел з проблеми творчості у педагогічній науці дозволяє зробити висновок, що вона є одним із найважливіших показників педагогічної майстерності майбутніх вчителів технологій, який проявляється у таких рисах, як: прагнення до постійного професійного, інтелектуального, культурного та морального самовдосконалення; потреба у творчій самореалізації у педагогічній праці, пошуку, оригінальності, конструктивності мислення; вміння знаходити оптимальні шляхи та способи усунення недоліків для досягнення кращих результатів педагогічної діяльності, передбачати наслідки своїх дій та вчинків; здатність приймати відповідальність за результати своєї діяльності, колективу; вміння самостійно варіювати методами та засобами розвитку творчої діяльності учнів на уроках технологій.

Список використаної літератури

1. Андросенко А. Актуальність розвитку педагогічної майстерності вчителів трудового навчання і технологій в умовах освітніх трансформацій. *Молодий вчений*. 2021. Вип. 12 (100). С. 35-39.
2. Бурчак С. О., Бурчак Л. В. Система розвитку творчості майбутніх учителів у процесі фахової підготовки. *Імідж сучасного педагога*, 2021. Вип. 4 (199). С. 20–25.
3. Курок В. П. Концептуальні засади підготовки майбутніх учителів трудового навчання та технологій до роботи в Новій українській школі: наукова доповідь на методологічному семінарі НАПН України «Науково-методичне забезпечення розвитку професійної освіти в умовах нових викликів», 17 листопада 2022 р. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*, 4(2), С. 1-3. URL: <https://visnyk.naps.gov.ua/index.php/journal/artic-le/view/323/383> (Дата звернення: 04.03.2024).
4. Про деякі питання державних стандартів повної загальної середньої освіти. Постанова КМУ від 30 вересня 2020 р. № 898. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-п> (Дата звернення: 01.03.2024).
5. Kurok V., Tkachenko N., Burchak S., Kurok R., Burchak L. Developing Intending Teachers' Creativity in the Process of Their Professional Training in the Context of Educational Transformations. *Revista Romaneasca pentru Educatie Multidimensionala*, 2022. 14 (1), Pp. 246-262. DOI: <https://doi.org/10.18662/rrem/14.1/517>